

Misvormde mollusken op het strand een teken aan de wand ?

D. Wouters

De laatste jaren worden aan de Belgische kust steeds meer schelpen gevonden die ernstige vormafwijkingen vertonen.

Tot op heden gaat het nog maar om enkele soorten, alle bivalven, zoals de halfgeknotte strandschelp *Spisula subtruncata*, de grote strandschelp *Macra corallina*, de kokkel *Cerastoderma edule* en de gewone mossel *Mytilus edulis*. De grootste vervormingen worden bij eerstgenoemde soort aangetroffen. In dit geval kan men spreken over "monstruositeiten" : de normale schelpvorm is nauwelijks nog herkenbaar.

Het is ook een feit dat op bepaalde plaatsen veel meer afwijkingen voorkomen dan op andere. De grootste aantallen "monstruositeiten" heb ik aangetroffen op het strand te Lombardsijde. Op een bepaalde plaats waren de monstruositeiten zelfs talrijker dan de normale vorm. Het is ook duidelijk dat praktisch alle *Spisula's* met een misvormde schelp afsterven voor ze volwassen zijn, wat een aanwijzing is dat het hier om zieke dieren gaat.

Ook aan de andere zijde van de IJzermonding zijn misvormde *Spisula's* verre van zeldzaam. Hoe verder van de IJzermonding, hoe minder algemeen misvormingen lijken te zijn. Mogelijk is er dus een verband met de vervuiling van de IJzer. Tengevolge van die vervuiling is immers reeds de volledige populatie van *Mya arenaria*, die in de IJzermonding leefde, uitgestorven.

Toch heb ik nog twijfels over de oorzaken van de misvormingen, zeker na het lezen van een ophefmakend artikel van James L. Barnett in het Amerikaanse mariene tijdschrift "Of Sea and Shore" (J.L. Barnett, 1994). In dit artikel behandelt de auteur "het recente fenomeen van wereldwijde schade aan mollusken". Het blijkt dat ook in tropische en subtropische zeeën steeds meer misvormde schelpen worden gevonden, o.a. in Thailand, Fiji, Oostelijk en Westelijk Australië, Oost- en West-Afrika, de zuidelijke Caraïben, de Bahama's en zuidelijk Californië.

Zo werden zware misvormingen en verkleuringen genoteerd bij slakken van de families *Cypraeidae*, *Conidae*, *Muricidae*, *Volutidae*, *Strombidae* en *Mitridae*, alsook

bij talrijke soorten bivalven. J.L. Barnett beschrijft de misvormde tweekleppigen als "opgezwollen", "opgeblazen" of "verwongen". Bij sommige soorten kan er een verandering optreden in het kleurenpatroon. Volgens de auteur is het nog helemaal niet uitgemaakt wat de oorzaak is van dit alles. Mogelijk heeft het volgens hem iets te maken met de opwarming van de zeeën, m.a.w. met het broeikasteffect.

Wat er ook van waar is, het wordt in elk geval tijd dat dit onheilspellende verschijnsel grondig onderzocht wordt. Een kluit voor mariene biologen e.a. wetenschappers !

Referentie

BARNETT J.L., 1994. The Recent Phenomenon of Worldwide Damage to Molluscs. Of Sea and Shore, 217 (1) : 39-44.

**Balansstraat, 167 (bus 4)
2018 Antwerpen**